

VIATA SĂCELEANĂ

Număr festiv închinat eroilor săceleni.

„Troiață”

Foto: Ionel Despan

Abonații revistei.

(urmare)

No. abo- namen- tului*	Numele abonatului	Localitate	abonat pe anul		Sub- venție Lei
			1930	1931	
—	Boeriu Axente avocat	Cernatu	80	—	
32	Bratu Aldea func.	Satulung	—	100	
41	Brânduș Gh. ing.	Sibiu	—	100	
35	Bucurenciu St căp.	București	—	80	
33	Ciobanu Gh. func.	Satulung	—	100	
—	Cricoveanu Ioan	Satulung	80	—	
33	Drăgoiu Ioan	Galați	—	100	
—	Filip Ioan	Galați	80	—	
—	Găvrus Radu not. publ.	Cernatu	100	—	
44	Ghelase D. comerc.	Bertești de jos	—	100	
36	Greco Ioan prim secr.	Satu-Mare	—	100	300
—	Măсарu Gh. croitor	Satulung	80	—	
40	Median Gh. avocat	Brașov	—	100	
—	Moldoveanu Dumitru	Brăilă	100	—	
37	Munteanu Elena	Cernatu	—	100	
38	Munteanu Ioan	Brăila	—	100	
42	Munteanu I. I. ad-tor	Urleasca	—	100	
31	Părpălea Tr. stud.	București	—	100	
—	Rusu Ioan notar	Cernatu	80	—	120
—	Schiau Petre	Ploești	80	—	
—	Stoica Moise	Satulung	80	—	
—	Stoica I. Gherghiu	Constanța	80	—	
—	Sulica Al. Dr.	Brașov	80	—	
—	Șerban D-tru	Satulung	80	—	
—	Șeitan D-tru	Satulung	80	—	
39	Șeitan Gh. func.	Satulung	—	100	
30	Teodosiu I. ing.	Satulung	—	100	
—	Tohăneanu I.	Galați	100	—	
—	Țuțuianu I.	Satulung	80	—	
—	Varga Ștefan	Buzău	—	80	
—	Vlad Vasile compt.	Satulung	100	—	

(va urma)

*) Când se reînnoiește abonamentul rugăm pe D-nii abonați a indica pe cuponul mandatului acest număr.

Au mai subvenționat revista

Biserica Sf. Adormiri	Lei 500
Primăria Cernatu	Lei 500
Primăria Satulung	Lei 2500
DI Dr. V. Nițescu fost Min. justiției	Lei 4000

VIAȚA SĂCELEANĂ

Număr festiv
închinat
eroilor săceleni
1916—1919

Viața Săceleană

REVISTĂ CULTURAL-INFORMATIVĂ

Apare la două luni odată sub conducerea unui comitet.

Redacția și Administrația:
Șos. Regele Ferdinand No. 801.
Satulung-Săcele-Brașov.

Abonamente:

Pentru un an	— — — — —	Lei 100.—
„ $\frac{1}{2}$ „	— — — — —	„ 60.—
„ instituții, autorități și străinătate	—	„ 200.—

Pentru abonați, cititori și colaboratori

Cei ce primesc primul număr trimis de noi se consideră abonați pe tot anul.

Pentru că revista este lipsită de fonduri, rugăm pe D-nii abonați să nu întârzie cu achitarea abonamentului.

Domnii abonați cari își schimbă adresa sunt rugați a ne înștiința.

Manuscrisele primite la redacție nu se înapoiază.

Manuscrisele trebuesc scrise citeț și pe o singură pagină.

Revistele primite la redacție vor fi amintite la rubrica „Bibliografie“.

Facem schimb de abonamente cu reviste și ziare.

Coloanele revistei „Viața Săceleană“ rămân deschise tuturor aceloră cari au de spus o vorbă și de făcut o faptă bună în ogorul culturii Săcelene.

„ZIUĂ EROILOR“

Semn al jertfelor noastre milenare „Ziua Eroilor“ s'a impus ca una din cele mai mari sărbători naționale a Românilor.

Evocând pe mucenicii noștri, căzuți de o parte și de alta a Carpaților pentru dezrobirea Neamului, să ne înălțăm sufletele și mințile, spre a păstra, cu vrednicie, moștenirea sfântă, ce ne-au lăsat strămoșii.

Astfel vom fi știut să prețuim, cum se cuvine, jertfa glorioșilor noștri înainte mergători.

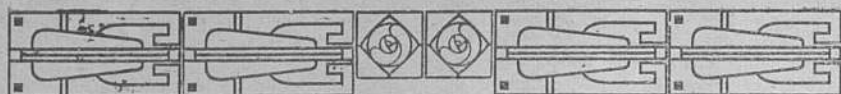
Tot astfel, în această zi, gândul nostru se îndreaptă, cu cinste și pietate, către cei 300 Eroii Săceleni, căzuți pentru întregirea țării în hotarele sale firești.

Ținutul Săcelelor poate fi mândru de a fi dat partea sa de jertfă pentru îndeplinirea celui mai sfânt ideal al Românilor: unirea lor sub sceptrul glorios al Regelui nostru.

Dumnezeu să binecuvânteze jertfa Eroiloilor săceleni cât și opera urmașilor lor pentru întărirea și înălțarea Patriei.

Miron

Patriarh al României

Inchinare eroilor români săceleni

Aveam un vis neîmplinit
Copil al suferinței
De dorul lui ne-au răposat
Și moșii și părinții.

Goga.

Da, un vis a fost pentru noi toți, aceea ce astăzi este realitate. Părinții și moșii noștri s'au dus în mormânt cu regretul de-a nu-și fi văzut visul împlinit, iar nouă ne-a hărăzit bunul D-zeu de-a vedea a ceea ce realizarea unității noastre naționale. Și să nu uităm, că pentru această unitate națională a trebuit să se verse sângele a sute de mii dintre cei mai vednici fii ai neamului nostru, cari au murit privind cu ochi profetici pământul sugerințelor unui popor oropsit și împilat de veacuri.

În șirul acestor mucenici ai neamului, ne avem și noi Săcelenii, jertfa dată pe altarul patriei întregite, ne avem și noi fiii, soții, părinții și frații cari la sunarea goarnei pe potecuțele numai de ei știute au trecut munții îngroșind șirurile ostașilor români. Nici iubirea firească, nici dragostea părintească, nici tihna vieții, nimic din toate acestea n'au fost în stare să-i oprească de-a lupta cot la cot cu frații din vechiul Regat, pentru izbăvirea neamului românesc.

Și este lung pomelnicul eroilor noștri plecați să nu se mai întoarcă, și a fost și este încă mare jalea

după cei dispăruți, însă gândul că și prin jertfa lor s'a realizat întregirea neamului, ne mângăie și întărește în credința că nu există sacrificiu mai nobil decât acela al ostașului căzut în luptă pentru neamul său.

Deși au trecut 13 ani dela grozava tragedie, care timp de 4 ani a ridicat popoarele unele în contra altora, încleștându-le într'o luptă istovitoare care a măcinat milioane de vieți, totuși amintirea scumpilor noștri eroi dispăruți este vie în inimile noastre și va dăi-rui din neam în neam.

Biserica nu uită să facă pomenirea *fericiților eroi*, an de ani, la Ziua Eroilor, în toată țara se duc la cimitire văduvele, cărora timpul le-a amuțit suspinele, dar nu le-a șters amintirile, părinții, cari varsă o lacrimă ascunsă pentru copiii lor morți în luptă și orfanii, cari deplâng pierderea ocrotitorilor lor.

Pe lângă aceste semne de neclintită dragoste față de eroi, ce an de an se repetă, noi Săcelenii în memoria iubiților noștri dispăruți am ridicat un măreț monument în piața Cernatului, prin cari eternizăm amintirea lor și care să vestească tuturora jertfa lor pentru întregirea neamului și dragostea și recunoștința noastră pretru cei cari ne-au asigurat libertatea mlut dorită și așteptată.

„Eroi dormiți în pace
 În tainicul pământ
 Ori unde-ați fi, o țară
 Vă plânge la mormânt“

Preot Zenovie Popovici.

Paul A. Pantzu

Cel dintâlu ofițer, care a murit moarte de erou în sfântul războiu al unirei, a fost un secelean.

În războiul pentru întregirea neamului, Săcelele au dat în raport cu numărul locuitorilor români, cel mai mare contingent de eroi, cu care se poate mândri vre' o regiune.

În infrigurarea ce ne-a cuprins după unire ne-a făcut să cădem în păcatul de a ne uita de sfântă jertfă a celor mai străluciți mucenici. Ne-am preocupat de voturi, de partide și de nimicuri. Nimenea n'a vorbit despre eroismul acelor aleși ai noștri.

Și doar din mormântul lor eroi ca Gheorghe Popa, Ghiță Gurgău, Oprea Trandaburu și Nicu Roșculeț își cereau pomenirea vitejiei lor. Și doar nefericitul nostru general G. Eremia apăraseră cu tunurile lui trăcătoarea Oituzului. Și doar Nae Roșculeț a trecut Dunărea în not, prin ploaia de gloanțe a bulgarilor, ducând cu dânsul, ca să-l salveze de rușine, steagul regimentului 74.

Aceștia sunt eroii noștri. Pe ei să-i cinștim. Lor să le aducem laudă, nu spurcăciunilor, pe cari minciuna și lașitatea i-a aruncat în sus ca pe niște gunoaie suflăte de vânt. Sunt mulți cei aleși și demni de prea mărire ai noștri. Puțini vor fi știind însă că ofițerul care a murit cel dintâi moarte de erou, în sfântul războiu al întregirii neamului a fost un fiu drag al Săcelilor noastre. A fost sublocotenentul Paul Pantzu, fiul lui Alexe Pantzu din Turcheș. Familia acestuia este astăzi stabilită la București.

Reproducem din *Neamul Românesc*, ziarul d-lui N. Iorga, articolul publicat în nr. din 24 Septembrie 1916 de dl. I. U. Soricu despre sfârșitul acestui erou.

Iată acest articol:

„In discuția urmată în jurul unei bucăți literare simboliste, s'a relevat, prin bogăția cunoștințelor sale literare, prin puterea de pătrundere a spiritului, prin logica argumentației, tânărul student al facultății de filosofie din București, Paul Pantzu.

Nu este ceva obișnuit un tânăr care la nouăsprezece ani cunoaște în cele mai amănunțite detalii literatura franceză, principalii autori ai literaturii universale și literatura neamului său, din care cu deosebire pentru cea populară avea un adevărat cult. Bogăția spiritului lui și o maturitate precoce în aprecierea tuturor chestiunilor care privesc situația noastră ca popor, îl făcea nespus de simpatic. In corpul lui mic, dar vânjos bătea o inimă mare, curată, dornică de bine și pornită cu un cald avânt pentru infăptuirea unui idel, pentru care al lui suferiseră și mai suferă și astăzi.

Era dintre acei idealști cari sunt suprema mândrie în jertfa pe care o aduc gândului bun ce-i încălzește.

Crescut de mic în aspirațiile, a căror împlinire ne cere astăzi atâtea jertfe sfinte, elevul eminent al liceului din Ploești și al liceului Lazăr, devenit student, simte apropierea ceasului celui mare și intră voluntar în armată. Aici își vede rostul adevărat al vieții lui „... Așa-dară iată-mă bacalaureat. Un titlu, o foaie de hârtie imprimată și s'a isprăvit cu liceul. Acum nu-mi mai rămâne decât grija militariei“ — scrie el după terminarea liceului.

Și aceasta militarie, departe de a-l obosi, o privea cu dragostea celui ce, odată cu laptele mamei, sugea dragostea de Ardealul părinților și al moșilor lui.

Toate scrisorile lui din timpul stajiului militar destănuiesc aceiaș dragoste de armată, al cărei rost îl înțelege în întreagă măreție a strălucirii lui.

Era cu regimentul la graniță. Ochii lui strălucitori de inteligență și de focul unei tinereți gata de jertfă,

priveau cu durere piscurile Carpaților, cari sfâșiau în două corpul nației noastre.

„TROIȚA“

Foto Ionel Despân

Ce frumos descrie el într'o scrisoare chemările duiosase ale Oltului care de atâtea ori s'a cutremurat de jale la auzul doinei îndurerate:

Poruncit-au, poruncit
Feciorii'mpăratului
La fetele satului
Să nu mai poarte mărgele,
Că'n Ardeal e mare jele,
Să nu mai sădească flori,
Că n'au mai rămas feciori.

Ochii mei se aștern cu duiosie peste rândurile lui. În fiecare bate ceva din acest suflet nespus de frumos: „... La câțiva pași curge Oltul pe care-l

aud într'una. Geme, plânge, urlă. Uneori mă întreb de nu va fi obosit, chemând zadarnic pe Români să aline durerile Ardealului însângerat? . . .“.

Nu dragul meu prieten. Chemările n'au fost zadarnice. Și aceasta ai simțit-o tu cel dintâiu, când, ca un erou, împroșcând în dușman dreapta pedeapsa a dreptății răstignite, ai îngenunchiat fulgerat de gloanțele streine, cu mitraliera în brațe, pe pământul sfințit de durere, sfințit cu sângele tău, și al dragilor tăi frați pe arme, ai Ardealului descătușat prin vitejia noastră.

Ai simțit-o atunci, când îngerul odihnei de veci a ridicat sufletul tău nobil, drept și frumos, spre Dumnezeuul părinților noștri.

Și-ai simțit-o mai apoi, când dela Petroșanii grănicerilor baronului Urs de Margina porneau către părinții și surorile tale rândurile cari vesteau trecerea ta în șirul celor ce pentru neamul românesc nu vor avea nici odată moarte :

„Fiul și fratele D-voastre, pentru cari păstrăm o deosebită simpatie, așa că ușor vă puteți închipui durerea ce mi-a pricinit-o moartea lui, a încetata viața în dimineața zilei de 15 August, răpus de un glonte inamic. Moartea i-a fost instantanee. El era în primul rând, unde ca un brav ostaș, conducea secția sa de mitraliere. L-am înmormântat cu pompă cuvenită unui asemenea erou în cimitirul român din Petroșani. . . .“.

Ai simțit-o acolo sus în înălțimea, la care te-a ridicat idealismul tău, când bătrânul tău părinte își ștergea ochii de durerea mândriei de a fi dat patriei un erou, ascultând dela inginerul Pușcaru actele de bravură ale unicului său fiu : „A murit răzând. Opera singur cu o mitralieră și râdea, văzând cum secera mitraliera sa printre dușmani. Un glonte dușman l-a lovit însă în frunte și el căzu fulgerat“.

Ai simțit-o atunci, când tatăl tău scrie surorilor tale despre „iubitul nostru Paul“ :

„Pentru noi este dureroasă pierderea lui. Totuși să ne resemnăm, știind că a murit ca un adevărat fiu

al patriei. Să dea D-zeu ca patria noastră să meargă din victorie în victorie . . .“.

Și acum, dragă prietene, odihnește mulțumit că ți-ai văzut visul cu ochii. Pe crucea vremelniceului tău mormânt stă azi scris „Aici odihnește sublocotenentul Paul Pantu, născut în 16 Decembre 1896, căzut la 15 August, 1916 în războiul sfânt al întregirii neamului“.

Anii vor șterge în decurs de un veac inscripția. În cartea de aur a eroilor noștri, în sufletele generațiilor ce vor veni, numele tău va străluci însă în toată măreția jertfei lui . . .“.

J. U. Soricic.

(Neamul românesc 24 Sept. 1916)

După unire neamului nostru, în strălucitul imn pe care uriașul gândirei și simțirei românești, care a fost Vasile Pârvan, îl închină celor cari au căzut pentru libertate, pomenește numele lui Panțu alături de al altui secelean de origine: Albuleț. Iată cum încheie panegiricul său marele Pârvan: „ . . . Ci voi, cei morți dragii mei Bucur și Brăiloiu și Stroe, Bădicianu, Ghiea și Albuleț, Stoica și Panțu și Bălcescu și voi toți, ale căror nume s'au risipit în uragan, și încă nu sunt din nou adunate la un loc, în cenotaful amintirei, ce glas să nu jelescă uciderea voastră! Ci singurul *Thrinos*, vrednic de voi, vrednic de eterna voastră liniște, vrednic de tânăra voastră viață pe vecie pierdută, trebuie să fie imnul gloriei patriei. În îndurarea maestoasă a procesiunii, care va merge să consacre sfintei Fecioare a Biruinței coroană de dafin de pe fruntea comandantului vostru suprem, va da ritm de jale, ritm de măreț cortegiu funebru amintirea duiosă a zeiții voastre. Și cântecele de biruință vor fi imnul eternei voastre liniști. Și ritmul cald regulat, al camarazilor ducând trofeele, va fi ca mișcarea însăși a astrelor cu care v'ați unificat — nesimțitoare și totuși vii, cari își poartă calea maiestoasă prin infinit . . .

Somn ușor, camarazii mei, copiii mei!

Somn blând;

(*V. Pârvan. Memoriale 1923, pag. 132.*)

Odă Monumentului Eroilor.

ridicat în Piața Cernatu-Săcele.

La desvelire . . .

Spre *Tine* 'ndrept privirea . . .
 — ca spre un *Soare* nou,
 descătușat,
 din *Noaptea Trecutului Cavou*,
Străjer! . . ce'ntruchipezi — în bronz, — *Povestea*
 ['ntunecat' a

Unui Neam Intreg,
 pe care,
 nici chiar astăzi,
Dușmanii n'o'nțeleg,
 și nici nu vor vreodată o'nțelege . . .

Spre *Tine* se îndreaptă privirile și gândul,
Acelora ce veacuri profund au suferit,
 urgia ne'mpăcată,
 a ne'mblînzitei *Fiare* ce-a răsorătit pământul . . .
 Spre *Tine* se îndreaptă privirile și gândul . . .
 spre *Tine*, ce ești *Simbol* al *Vitregelor Vremii*,
 spre *Tine*, ce ești trupul *Surorii*, prin vicieșug furată,
 spre *Tine*, ce ești *Sânge*, al marelui *Traian*,
 spre *Tine*, ce ești *Visul* întregului *Tău Neam*,
 și lacrimile plînse-ale *Mamelor Romîne*

O! . . *Monument de Slavă*. . . Se'nchină - astăzi, - *Tie*,
 Toți cei ce simt *Fiorul Mindriei Strămoșești*,
 curgîndu-*Le* prin vine,
 svîcnîndu-*Le* sub tîmple, cu adieri senine,

bătîndu-*Le* în piepturi,
ca aripi lungi de vulturi, în sboruri îngerești,
în ora când se stinge a lui *Lial* făclie . . .

Azi, nu mai este *Noapte* în sufletele noastre . . .
Azi, nu mai plîngem *Frații* orbiți de jugul greu,
nu mai apar *Barbarii* în zările albastre,
azi, nu mai e *Sclaviu Poporului Ateu*,
nici oarba *Neunire* la *Milcov* și *Carpat*!
O! . *Patrie*, O! . *Preaslăviți*-în *Vecii Vecilor*, - *Eroi* . .
Prin *Voi*,
un *David* nou a'nvins pe *Goliat* . . .
un *David* ce'n izbînda-i căzu în genunchiat,
cu ochii,
duși,
în zarea somptuoasă-a luminei viitoare . . .

Spre *Tine*, se îndreaptă privirea mea și gîndul . .
Spre *Tine*, se îndreaptă sufletul meu și cîntul . . .
O! . . *Simbol* al *Durerii*, al *Jertfei*, ș'al *Iubirii*,
de *Tot* ce-avem mai *Scump* . . .

Măreț *Te* 'nalți *Tu* astăzi, - ca un gigant, - pe scolul
înfipt în *Trupul Nostru* . . .
udat, atît . . . cu *Singe*,
cînd n'aveam nici chiar *Lacrimi* destule spre a *Plînge* . .

Măreț *Te* 'nalți . . și falnic . . . *Stindardul Tricolor*,
azi, filfiie în *Soare* . . .
cînd,
sugrumată,
plînge,
sub picioare,
pe *Racla Amintirilor de Eri*,
cu *Lacrimi de sânge*,
— din clipa răsbunării cumplite și supreme, —
Emblema selbaticei Pajuri Tirane!?!..

Eroilor seceleni.

Când ultimele unde ale sunetului de goarnă ce duceau pe valurile lor vestea războiului României, au ajuns până în creștetele munților singuratici, ale câmpiilor îndepărtate, sau au străbătut cu însuflețire străzile orașelor românești, într'un suprem elan v'ați lăsat ocupațiunile voastre, integrându-vă în spontaneitatea spiritului de luptă ce străbătea România. V'ați lăsat unii turmele de oi iar alții afacerile negustorești și alături de ceice cu cartea subțioară trecuseră Carpații, ați plecat să învingeți ștergând granița odioasă care împiedeca formarea marelui neam românesc, în întregimea ființei sale. Nu v'ați uitat la ceice ați lăsat în urmă. Averea voastră ați oferit-o cu generozitate allora spre îngrijire, urmând glasul țării cu ale cărei aspirațiuni vă identificaserăți, în tocmă ca creștinii depe vremuri cuvântul mântuitorului: „de vrei să fii desăvârșit, vinde-ți averile tale și vino după mine.“

De multă vreme granița hidoasă ce o formau Carpații, vă răscolise întreaga ființă. Granița aceea care vă supsesse toata rezerva averilor voastre, averi cu cari vă încumetați să prelungiți ființa morală și materială a Românilor dela poalele Carpaților seceleni, cu îndârjirea cu care și-o dă disperarea luptei de unul contra zece, granița aceea care oprima manifestarea sufletelor voastre de cum coborați din Predeal în valea Timișului. În tristețea cu care vă despărțiați de sufletul vioi și liber al vieții românești depe valea Prahovei, valea frumoasă a Timișului vă pă-

rea cernită, lumea plânsă, iar trenul în monotonia mișcărilor sale accentua pare că strigătele de ajutor venite surd și pe neașteptate din adâncul pământului. Toată ființa românească, respecta de multă vreme așteptarea solemnului moment, când Carpații vor fi trecuți prin foc și sabie înfrățind cugetul românesc în toate întinderea manifestărilor sale.

Cei de acasă plecaseră și ei pe alte fronturi cu doi ani mai înalte. Soarta a făcut, ca cu toată voința voastră de regăsire să rătăciți trupește pe meleaguri cari vă făceau imposibilă revederea la un moment dat și cu atât mai puțin vă permiteau unirea forțelor voastre fizice pentru același ideal. Ori unde v'ați găsit însă lupta sufletelor voastre a fost mereu înmobilată de aceeaș lozincă unică, ce forma idolul suprem al copilăriei voastră. Viața vi s'a risipit deci în lupte nemioase, în cari adesea ființa de Român s'a ciocnit în tabere adverse sub împărății tot atât de dușmănoase vouă, dar din a ei ciocnire prin puterea sufletească ce lega idealul și nădejdiile, tot România Mare a răsărit.

Sbuciumată v'a fost deci moartea pentruca cu atât mai mult să pecelluiască sbuciumul vieții voastre. Din multe părți de țări plecarăți și în multe părți de țări se odihnește țărâna trupului vostru. Așa v'a fost moartea de crudă precum însași munca vieții voastre v'a cerutsă fiți la fiecare pas. Prin voi și prin moartea voastră s'a făcut difuziunea neamului românesc de pretutindeni. În Galiția și pe creșetele Alpilor, în stepele Ucrainei și în văile Dobrogei, pe țărâmurile siberiene și în câmpiile țării, până în chiar ținuturile macedonene, voi ați dus cu voi sufletul unit al puterii de jertfă care oglindia acelaș ideal și prin care s'a făcut România de astăzi, ați purtat stindardul spiritualității noastre, răscolind cu tragedia morții toată istoria neamului românesc dela formarea lui și până în pragul zilelor noastre. Eroii seceleni, ori pe ce fronturi de luptă v'ați găsit, moartea voastră a slujit idealului comun, ideal care anima ființa neamului românesc de zece secole.

Și ceice veghiați de pază cu trupurile voastre la granițele italiene, odihnindu-vă printre frații din Istria și ceice ați îndurat calvarul chinurilor vieții siberiene, tre-

când ca o rază de lumină printre frații din Crâm și dela gu-
rile Donului și ceice v'ați găsit moartea pe platourile ma-
cedonene, acei cari ați populat Bucovina și Galiția cu
crucile mormintelor voastre și acei cari v'ați simțit sufle-
tul bătând mai puternic în zângănitul de arme al lupte-
lor românești sau cari ați îndurat chinurile exantematicu-
lui din Moldova glorioasă, toți cari prin sbuciumul morții
voastre ați părăsit bucuriile acestei vieți pe tărâmurile de-
părtate din cele patru unghiuri ale lumii sau pe plaiurile
acestei țări, scriși sau nu pe tablele de onoare ce se în-
altă pe zidurile clădirilor răsărite depe urma jertfei voastre
și pentru preamărirea ei, sau la răscrucile satelor în cari
nu v'ați mai reintors, ați pus fiecare câte o părticică din
pietrele de hotar ale acestui regat mare și ne-ați lăsat
nouă mândria de a avea ce comemora. Ne-ați lăsat nouă
dovada — una mai mult în plus — că aceasă țară pe
care o baljocuresc intrușii guvernându-o, s'a făcut prin
colaborarea morții voastre, prin ultimul horeăit al vieții
voastre flămânde prin suprema încordare a sufletului
vostru chinuit de ideal. Trupurile voastre cari se odihnesc
de sbucium prin gropile unde moartea a găsit că munca
voastră v'a întrecut puterile, că tributul vostru a fost
plătit cu cecece s'a desfășurat până atunci, vor da un
ultim imbold de viață acestei țări, când închinându-se
crucilor ce vă păzesc legea dincolo de granița neființii îi
va aduce aminte că ea din năzuințele voastre a răsărit.

Eroi seceleni, pentru a nu știu câta oara până acum
și în veci de acum înainte, vă aducem prinusul nostru
de recunoștință. Eroi seceleni din toate generațiile,
vă proslăvim abnegațiunea voastră. V'am văzut plecând
la luptă cu aceeaș tânără și proaspătă năzuință ce a in-
suflețit copilăria noastră a tuturor și cu care viața s'a
justificat în toate vremurile: trebuie să fim odată una cu
cei de dincolo. Și viața senină și sglobie a unei tinereți
nevinovate, vedea acest moment în moartea ultimului îm-
părat austriac: când va muri Franț Iosif, vine România.
Câte generații nu s'au stins înainte ca aceasta lozincă
să se fie putut înfăptui, câte generații n'au plecat din
viața cu credința că moartea împăratului contemporan
austriac pe a cărui frunte cu greu se ținea coroana cu
pajura dualistă, va fi semnalul de eliberare al neamului

românesc. Câte generații nu vor fi așteptat ziua luminată ca moartea împăratului austriac să dea semnalul de luptă, ziua luminată pe care voi ați apucat-o și ați preamărit-o. Ați dus deci în mormânt trupurile voastre, lăsându-ne nouă rezultatele năzuințelor voastre, nouă cari prin moartea voastră am obținut chiar mai mult decât ne așteptăm că ne va acorda momentul. Muțumirile noastre. Ce semne de mulțumire ar putea răsplăti jertfa vieții voastre?

Manifestările noastre se reduc doar la aceste acte spontane de recunoștință. Anual vă proslăvim memoria voastră. Integrăm aceasta proslăvire în obiceiul Săcelelor din cari ați plecat. Și acum din curțile bisericilor falnice, s'au răspândit în noaptea de Vinerea patimilor strigătele cu lacrimi ale celor cari nu v'au uitat. Și acum ca și în totdeauna, din curțile bisericilor secelenești, sub cerul înstelat, mamele voastre v'au plâns cu trupul chinuit de așteptare, la lumina lumânării de ceara ce vă arăta cărarea spre locul vecinicii inflorite. Din curțile bisericilor secelenești a răsunat și în acest an în noaptea de Vinerea patimilor, ruga creștinească dusă pe aripi de vânt și însoțită de dungățul metalic al clopotelor împrăștiindu-se în maiestatea și fiorul nopții liniștite, până pe țărâmurile unde moartea v'a scutit de muncă: „încă ne rugăm pentru odihna fraților, moșilor, părinților a prea sfințiilor arhieriei . . .” Sunt modestele rugăciuni cu cari vă chemăm sufletele printre noi, modeste ca și însași legea noastră. În această supremă rugă și chemate de imagina învierii, sufletele voastre au fost strânse iarăși în jurul bisericilor depe deal pe cari le zidiserăți din sudoarea muncii voastre, au fâlfăit în jurul locașurilor de școală unde vă adăpaserăți la lumina alfabetului și unde ați luat primul sbor spre idealul jertfei de sine, pentru măreția ideii ce ați întruchipat-o și cu toții, cei vii cari erau prezenți și cei morți cari erau chemați și proslăviți, și-au concentrat nădejdea în viața acestui neam, a cărui viața ați pecetluit-o prin moartea voastră, dovedind că se prețuește jertfa voastră și vi se admiră suferința.

Eroi seceleni plecați pe calea mântuirii, care v'a dus în raiul vieții fără de sfârșit, veghiați de acolo în totalitatea restului căzut până la împlinirea de opt-sute de ani

mii odată cu voi pentru fanatismul aceluiași ideal, — ca destinul acestui neam să umble pe aceleaș cărări, pe cari l-ați

Biserica Sf. Adormiri din Satulung

Foto : Ionel Despan

îndreptat voi prin jertfa voastră. Noi cei rămași, vom ține vecinic trează făclia recunoștinții, pentru că precum moartea voastră a înfăptuit idealul, așa viața noastră să se identifice cu el, să-l păstreze și amplifice mereu, atât cât acest neam din care faceți parte, va exista sub soare.

Ing. Gh. Brânduș.

Vedere din Bucegi

Foto: A. Bratu și I. Despan

Ocuparea Săcelelor de trupele române în 1916.

Ca o consecuiță a măsurilor de apărare luate de comandamentul român la granițe, a fost și întărirea prin diferite fortificații a frontierei din spre Săcele. Având în vedere lucrările executate, durabilitatea și puterea lor de rezistență, era cert că războiul micii României era îndreptat contra Ungariei, pentru îndeplinirea idealului național, în care scop bărbații de stat prin diferite întruniri ținute în centrele mai importante ale țării, pregăteau opinia publică în vederea războiului care curând trebuia să fie declarat de România.

Fortificațiile de la cele două trecători, Bratocea și Predeluș, au fost executate de trupe din Divizia V. și anume: în regiunea Bratocei se aflau regimentul 32 Mircea și bateriile IV și VI din regimentul 19 artilerie, iar cantonate în Trestieni și Teșila erau regimentul 7 Prahova și bateria V-a tot din reg. 19 art. Cu un cuvânt la declararea războiului, prin aceste trecători au scoborât numai trupe prahovene, care în tot decursul războiului au înregistrat pagini glorioase în istoria

pentru întregirea neamului. Era și firesc ca prahovenii să atace în regiunea aceasta pentru că cea mai mare parte cunoștea topografia locului grație indeletnicirii lor, fie ca tăetori de lemne, fie în timpul sezonului ca vânători, care de cele mai multe ori în urmărirea vânatului nu cunoșteau granița care îi despărțea de Ardeal.

Știam cu toții că declararea războiului este chestie numai de câteva zile, dar n'am fi crezut niciodată că între ajun și Sf. Marie vom scoborâ versantul de nord al Carpaților cu obiectivul Satulung. Bateria era în plină instrucție în după amiază ajunului Sf. Marii pentru că defilările erau așa putea zice lăsate la index când comandantului bateriei de artilerie dela Țeșila i se înmână un plic care pe subalterni i-a lăsat îndiferenți, având în vedere numărul mare de plicuri pe care le primea aproape în fiecare zi. Acest plic însă era semnalul declarării războiului. Imediat au fost convocați comandanții de secții, s'a cetit ordinul de operații care trebuia să începă la ora 19 și întreg planul de atac, urmând ca în ziua de Sf. Maria ora 5 să se afle în Satulung. Au luat ultimele măsuri cerute de situație, iar la ora 18^{1/2} bateria era echipată de războiu. Luând contact cu trupele de infanterie care au dat un pulton pentru acoperirea bateriei, la ora 19 bateria s'a pus în marș fiind obligată ca la ora 21 să se afle la graniță. Drumul pe o distanță destul de mare fiind impracticabil, artileria a fost obligată să rechiziționeze boi din cele două sate așa că din cauza acestei neprevederi atacul s'a deslănțuit numai la ora 23 într'un „ura“ formidabil. Ca o furtună împreună cu un răpăit de gloanțe, prahovenii încep să scoboare panta împingând trupele ungurești cari se aflau la frontieră pe valea Doftanei în jos. Atacul a durat numai un sfert de oră, trupele inamice retrăgându-se în desordine, urmând ca la liziera de Est a Satulungului să opue ultima rezistență. Aci a intrat în acțiune și artileria care a pus în baterie aproape de uzina electrică de pe valea Târlungului, trăgând câteva lovituri de tun asupra tranșelor inamice. În ziua de Sf. Maria ora 6 trupele române au intrat în Satulung, unde mocanii și fetele i-au primit așa cum

trebuie să se primească frații desrobitori. Entuziasmul era de nedescris, s'a încins hora simbolul unirii, deși în urma acestui act, mocanii au avut de suferit foarte mult după retragerea ulterioară a armatei române din Ardeal.

Am făcut un mic istoric al ocupării Săcelelor de trupele române crezând că e nimerit astăzi, când mai sunt numai câteva zile până la desvelirea monumentului din piața comunei Cernatu.

Trec mai departe să vedem cum au luptat mocanii în acest războiu sângeros.

Este indiscutabil că mocanii și-au făcut datoria cu prisosință pe diferite fronturi ale războiului, dar acum îmi pun întrebarea dacă au contribuit și la ocuparea Săcelelor. Pot să răspund afirmativ bazat numai pe eroii care astăzi își dorm somnul de veci pe toate câmpurile de luptă. Am amintit mai sus că prin trecătoarea Bratocei au trecut reg. 32 Mircea și Bateriile IV și VI din reg. 10 art. În reg. de infanterie au fost foarte mulți Săceleni, este drept numai grade inferioare, dar în baterie IV-a se afla sublocotenentul Eugen St. Butu mort în Moldova răpus de tifosul exantematic. Acest ofițer a fost printre primii care au intrat în Satulung acest caz cred că îl cunoaște foarte mulți mocani având întinse legături de rudenie în satul nostru. În reg. 7 inf. se afla soldatul Pascu din Cernatu, care de asemenea a murit moarte de erou. Am amintit numai numele celor care au dispărut dintre cei vii și-au luat parte efectivă la ocuparea satelor noastre, morți însă pe diferite fronturi de luptă sunt nenumărați, dovada cea mai elocventă este tabla din Casa de Citire din Satulung pentru eroii parohiei din sus și câți alții din celelalte parohii săcelene.

Astfel prezentându-se situația, mocanii care au avut fericirea să vadă îndeplinit visul de secol, au crezut de sfânta lor datorie de a imortaliza războiul pentru întregirea neamului și tot odată și pe eroii mocanii din cele 4 sate care și-au dat viața pentru ajungerea acestui mult ideal, prin ridicarea monumentului din Cernatu. Însă acțiunea trebuie dusă și mai departe cu

aceiași vigoare, pentrucă achitarea complectă a acestui falnic monument cere însă mari sfortări și numai astfel vom fi vrednici de aceia care din înălțimi privesc activitatea celor rămași cu încrederea pe care au avut-o ei luând arma să desrobească și neamul săcelenesc.

Traian I. Butu.

Ministerul Armatei.

Carol II.

Prin grația lui D-zeu și voința națională, Rege al României, la toți de față și viitori sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de stat la Departamentul Armatei sub N. 65 783 din 4 Dec. 1930.

Am decretat și decretăm:

Art. 1 Conferim *Ordinul „Virtutea Aeronautică“* cu spade, clasa Cavaler și o baretă Maiorului în retragere Peneș Ș. Ioan*) pentru curajul și disprețul de moarte, intins până la sacrificiu, de care a dat dovadă în timpul marelui rasboiu. *In anul 1916 a trecut Carpații și ajungând primul la Brașov* a executat în fiecare zi recunoașteri în interiorul Transilvaniei, aducând prețioase știri asupra forțelor inamice. In ziua de 30 Aprilie 1917 a executat o recunoaștere pe un timp foarte rău, înapoia liniilor inamice, fiind violent bombardat de artileria antiaeriană inamică din Valea Cășinului, a avut unul din cablurile de comenzi tăiat de o schije de obuz, din care cauză a căzut dela 3000 m, însă totuș a putut manevra, așa încât a ajuns în liniile noastre la 100 m. în spatele tranșeelor. La 24 Marie 1917, deși rănit de o schije de obuz, a continuat totuși o recunoaștere îndepărtată, disprețuind durerile provocate de rana din umăr.

(Din Monit. Of. No. 279 din 9 Dec. 1930.)

*) Notăm că Maiorul aviator Peneș este și Cavaler al ordinului „Mihai Viteazu.“

Eroii săceleni.

Cuvântul erou se pretează la foarte multe înțelesuri însă toate au un substrat comun care caracterizează acest cuvânt, ori care ar fi națiunea în care se înglobează. Acest substrat comun tuturor accepțiunilor cuvântului naște din ideea că oricare ar fi postura în care e privit eroul, el apare personajiu proeminent.

Nu e locul aci, cadrul unui articol de revistă fiind limitat, ca să analizez valorile semantice ale cuvântului, propunândă-mi numai o încursie ca să pot resfrânge aspectele ideii de erou în sufletele noastre.

Eroul, prin valoarea lui transcendentă apropie divinitatea. Sacrificiul lui, făcut cu un scop ce depășește cu mult sacrificiile obicinuite, ni-l face contemplabil. Starea de contemplație ne apropie foarte mult de erou prin râvna ce ne agită sufletul de a-l ajunge în fapte, deci ne apropie și pe noi de divinitate.

Sub aspectul acesta sacerdotal care face legătura între om și divinitate a fost și va continua să figureze întotdeauna ideea de erou ca idee abstractă. Realizată concret ideea nu este desăvârșită; eroul nu există decât «post mortem» ca atare. Deaceia eroul dacă ar exista o erarhie dela pământ către divinitate, s'ar plasa peste preot. Valoarea aceasta a simțit-o instictiv cei vechi și deaceia i-au închinat culturi mărețe care în decursul veacurilor a suferit transformările impuse de aspectele civilizației; astăzi eroul mort pe câmpul de luptă își are cultul său sub forma adorării ce se aduce amintirii soldatului necunoscut, care simbolizează jertfa ostașilor rămași eroi anonimi.

Necesitatea de a adora nu este artificială în sufletul omenesc, ea fiind reflexul înconștient al admirației și respectului ce trebuie să-l avem pentru viață. Or în adorarea eroilor tocmai acest reflex ocupă partea cea mai emoționantă! A înțelege valoarea vieții altuia sacrificată pentru scopuri care nu-i vor aduce nimic sacrificatului, înseamnă însăși avansarea ta către eroism. În felul acesta eroismul este forma platonicească a altruismului.

Strâns legat de sacrificiu erou nu ne apare numai cel care se jertfește pentru patrie, ci și acela al cărui sacrificiu este înclinat unei idei.

Așa ne par eroii priviți cu ochii obiectivi și reci ai cercetătorilor. Dar eroii nu merită răceală cercetătorului, ci entuziasmul simțirilor, exaltarea.

Pe noi Români din Săcele, desvelirea monumentului eroilor, mândria noastră, ne umple sufletul de simțirii vii. Facem parte dintre popoarele care se bucură de libertate, ocupând un loc de frunte în mijlocul celorlalte popoare.

Pentru libertate Români din Săcele adeseori au protestat, majoritatea trecând în Vechiul-Regat. Dacă aruncăm o privire asupra trecutului, sufletul colectiv se exaltă și comemorarea devine sărbătoare de căpetenie. În cartea neamului nostru, grea de aurul slovelor cu care sunt scrise atâtea fapte mărețe, găsim pagini cu chenare de sânge și pagini cu chenare de doliu: sângele atâtor viteji și doliul ce a aruncat peste noi atâția cotropitori.

Peste Români de peste Carpați (Vechiu Regat) au venit zile strălucitoare în timp ce Români de dincolo de Carpați au rămas să trăească mai departe zile negre. Raza soarelui libertății se frângea de imperialismul maghiar și nu ajungea la frații noștri de peste Carpați. În țara aceasta frumoasă cum nu-i alta, românul nu râdea! Totuși soarte ne-a ajutat! S'au năruit granițele umilinței noastre și țara s'a făcut „Țara Românească“ unde ne putem trăi traiul nostru, unde ne respirăm aerul nostru, curățit de microbi cotropitorilor.

Au fost mari jertfele din partea mocanilor seceleni cari în speță foarte buni negustori, în ei fiind înăscut spiritul mercantil fiind primi pioneri ai comerțului, dând dovadă în războiul mondial de eroism desăvârșit. Mocani seceleni și-au plătit scump tributul lor, pentru care amintire, este monumentul din piața Cernatului, ce se desvelește.

Mocanii Seceleni cu toate politica de maghiarizare au rămas intransigenți, dând dovadă în orice împrejurare că în ei pulsează sânge românesc și astfel suferau mai bine să părăsească locurile natale trecând Carpații decât să se inroleze în armata ungară pentru serviciul militar.

Mocanii Seceleni au înfrânt urgia maghiară, au trecut granița și voluntari în Armata română, au scăldat holdele Mărăștilor cu sânge scump de trup chinuit. Am rămas uimit și extaziat când un brav erou mocan Ștefan Orjan (Herjenescu) mi-a enarat o scenă din cumplitele lupte dela Mărășești, unde au murit vitejește cu zâmbetul pe buze de victoria crescândă a noastră, un însemnat număr de mocani seceleni, cum a fost și bravul erou Ion Aldea, care străpuns în piept de babineta inamicului își da obștescul sfârșit alături de sold. Ștefan Orjan (Herjenescu) care se chinuia într'o vâlcea având ambele picioare perforate de un abuz.

Fața de aceștia ni se impune instinctiv un sentiment de admirație și venerație.

Desvelirea monumentului, această gradioasă serbare ne duce pe toți cu gândul către frații noștri seceleni, morți pe câmplile regatului.

Amintirea lor va fi vie și va trăi cât bronzul, cât Țara Ardealului, cât Românul va fi Român!!

R-Vede
2 Mai 1931

Ion I. Ghelase
Profesor

Mocanii săceleni ca element de unitate și expansiune națională.

Alături de literatura noastră, care prin condeiul atâtor generații de scriitori s'a pus în slujba năzuințelor neamului românesc, cred că un rol nu mai puțin important l'au avut în această direcție păstorii, pe cari însăși felul lor de traiu i-a obligat să tragă brazde sănătoase pentru consolidarea hotarelor noastre sufletești.

Neobosit rătăcitor pe drumurile țării, mocanul a fost în trecutul nostru sbuciumat „urzitorul hotarului României de astăzi“, întărind unitatea noastră națională.

Prin perindările anuale înspre Nistru, Mare și Dunăre, ei au fost, în vremuri turburi, purtătorii de graiu românesc, răspândind pe tot teritoriul românesc aceleaș datini, obiceiuri, jocuri, cântece, povești și superstiții.

Căci turmele lor

Vara le vără
In poeni de munți,
Cu vârfuri cărunți.
Iarna le mânà
De a le ierna
Pe prundiș de mare,
Colo'n depărtare.

Transhumanța aceasta a avut un efect din cele mai fericite în făurirea unității sufletești și limbistice a poporului nostru. Constrânși de anumite fapte — fie geografice fie de altă natură, — păstorii au continuat prin decursul veacurilor acea „pendulare“ dela munte la mare, întărindu-și credința că „viața românească nu

se poate desfășura deplin și armonic decât sprijinându-se pe țăr-
murile cât mai întinse ale mării“.

Granița despărțitoare de frați, prea puțin simțită de oeri în vremuri mai vechi, le cauza mai târziu mari neplăceri, controlul fiind tot mai sever și trecerea mai grea. Și totuși, dincolo și dincoace de Carpați, acelaș graiu, aceiaș religie și aceleași năzuinți. Cu stăpânirea străină, care le aruncase o graniță de-acurmăzișul intereselor lor, ei nu se puteau împăca. Deaceia se bucurau de câte ori se iveau oștirile românești, fiind adesea cele mai prețioase călăuze prin sălbătăcia codrului. Avem un astfel de caz destul de grăitor în 1788, când Nicolae-Vodă Mavrogheni ocupă satele din jurul Brașovului. Oerii din Săcele¹⁾ împreună cu cei din Târlungeni, Zizin, Purcăreni, Budila, Prejmer și Herman trimit câte un „elciu“ la comandantul oștirilor românești din Vălenii de Munte-pentru a cere ca satele lor să formeze o raiă, sub ocrotirea Domnului român. Trimișii oerilor Gheorghe Deleanu, Ioniță Barbel, Bratu Coinac, Ion Bratu, Ion Bucșa, Ion Bratul și Achim Olteanu sunt bine primiți și Mavrogheni le răspunde la 6 Octomvrie 1788²⁾ cu următoarele : „Ne-au părut bine de această bună socotință a voastră, carele pentru binele și folosul vostru ați făcut. Și iată și Domnia mea nu lipsim printr'acest domnesc al nostru sinet a vă încredința că atât voi, locuitorii din mai sus numitele sate ce v'ați închinat, cât și alții de ai voștri, ori de ce dreaptă ar fi, care din sineși, mai înainte de a fi întâmpinat puterea oștirilor noastre se vor închina și vor avea a se supune la noi și a se trage cu locuințele în'această creștinească oblăduire a Domniei mele în țara românească veți petrece fericiți sub dreapta și creștineasca ocrotire a Domniei mele, iubind pe supușii noștrii cei credincioși ca și pe niște fii ; și pe cei din tagma ostășească îi vom orândui în slujbă cu bun folosul lor, *învrednicindu-i la cinste de dregătorii.*

Aceiaș bucurie a cuprins pe oerii din jurul Brașovului când

1) Prin Săcele înțelegem numai cele patru sate (Satulung, Cernatu, Turcheș și Baci) și nici decum și pe celelalte trei Târlungeni, Purcăreni și Zizin, așa cum credem, că greșit sub denumirea de Săcele sunt înglobate toate șapte. Poate fosta stăpânire ungurească neputând traduce numele de Săcele a recurs la acel „Hetfalu“ înglobându-le și pe cele trei prin faptul unei complete asemănări în toate cu celelalte. De altfel așa reese și din documentul de mai sus ; căci pe când cele patru sate sunt amintite numai cu numele de Săcele, celelalte sunt numite special cu numele lor. Apoi locuitorii din cele trei când pleacă într'unul din cele patru sate spun și azi „Mă duc la Săcele“

2) Ureche : Istoria Românilor vol. III, pg. 230

Radu Șerban, în luptele de lângă Brașov, a înfrânt oștile ungurești, cuprinzând cetatea Brașovului. La aceste biruinți, ca și la altele, au contribuit și oerii din această regiune, căci dintr'o poezie populară aflăm următoarele:

Șerban Vodă — urmașul lui Mihai Viteazu — în drum spre Ardeal s'a oprit cu oștile pentru odihnă pe culmea Carpaților — la muntele Petricea — unde întâlnește pe un cioban, care de teamă să nu-și piardă oile amintește că:

Oile sunt românești
Din sat dela Zărnești

Cerându-i vești de prin Ardeal, ciobanul răspunde:

Aleo-leo, Măria ta,
Ce potop în țara mea!
Ungurii ne năcăjesc
Turcii vitele răpesc,
Tătarii ne jefuesc,
Vai de neamul românesc!
Frunză verde micșunea
Hai, Doamne Măria ta,
Știu ascunsă cărarea
Printre stânci strămtă vâlcea
Să nu simtă pasărea:
Te tulesc în țara mea
Hai, Doamne, s'o stăpânești,
De păgâni s'o izbăvești.
Vă duc, Doamne, încetișor
Printre stâncă pe isvor
Dela spate să-i luăm
Să-i batem să-i ciopârțim
Țara să o izbăvim³⁾

Câștigându-și întreaga lor existență pe pământul ospitalier al Principatelor române, având — în special păstorii din Țara Bârsei — privilegiile deosebite dela toți domnii români, în sufletul oierului doritor de libertate, încolțea credința într'o posibilă ștergere a graniței și stăpânirii streine. Dorința ciobanului, care-i grăește așa de frumos lui Radu Șerban și-l roagă cu atâta ardoare să izbăvească țara de păgâni, desigur că simbolizează dorința „întregului element păstoresc și în general românesc din Ardel,

3) Gh. Dem. Teodorescu: Poezii populare.

în sufletul căruia se perpetua, întărindu-se o tradiție politică, de convețuire împreună a tuturor Românilor sub oblăduirea unui Domn român“.

Strabătând alături de turmele lor pământul românesc în hotarele lui naturale, mocanul s'a convins pe deplin de vitregia vremurilor și în melodiile multor doine erau poate răsunete adânci ale sufletelor răsvrătite de nedreptatea ce le încătușa.

Erau atât de strâns legați de cele două țări românești, încât nimic nu i-ar fi putut împiedeca de a renunța la acel obicei străvechiu cu urmări atât de interesante. Erau în stare să-și părăsească satele lor pentru a trece în țările române, unde își agoniseau întreaga lor avere, decât să renunțe la strămoșeasca lor ocupațiune. „Hrana noastră mai a tuturor ne este în Țara Românească, aci (in Ardeal) numai dajdiile dăm și de nu va face cu noi milă ca să avem ceva ușurare, caută a ne risipi în cătrău vom putea⁴) scriu Românii din jurul Brașovului — la 1724 — către agentul din Viena.

Dacă grație instinctului lor rar de extenziune mocanii „forțau împrejurările“ neținând seamă de strimtele graniți, între cari stăpânirea streină vroia să-i încătușeze, cu atât mai mult graiul și mai ales cântecul n'a cunoscut obstacole; pe plaiurile satelor lor răsuna aceiaș doină, se juca acelaș jocuri însoțite de acelaș strigături ca și departe pe câmpiile Țării Românești. Au fost — pe vremuri — reprezentanții cei mai abili ai românismului și grație lor, la ocuparea Dobrogei de către trupele române s'au găsit acolo locuitori de alte naționalități știind să vorbească românește⁵).

Prin felul lor de viață, expuși atâtor pericole, prin sălbătecia munților sau pustiul stepelor, amenințați în tot momentul să-și piardă avutul și viața, s'a cimentat la ei un adânc sentiment religios. Este interesant chiar că cele dintâi știri asupra Săcelelor sunt în legătură cu persecuțiunile religioase, persecuțiuni devenite destul de furioase încă prin anul 1456. Rezultatul acestor persecuțiuni a fost însă șters, căci ortodoxismul la păstorii din aceste părți a continuat să fie un motiv puternic de a ține mereu trează conștiința unității noastre naționale. Favorizați și de imediata apropiere a Țării Românești, venind în contract des cu frații liberi mocanii au fost susținători aprigi ai religiei noastre strămoșești.

4) I. Nistor: Emigrările de peste munți. An. Ac. Rom. Buc., 1915.

5) C. D. Pariano: Dobrogea și Dobrogenii.

În viața lor de rătăcitori, departe de casă și mereu cu nesiguranta zilei de mâine, ei simțeau nevoia unui sprijin pe care-l găseau numai în biserică, implorând protecția celui de sus asupra lor, asupra turmelor și familiilor lor rămase departe. Ei au știut să-și întrebuițeze prisosul muncii lor cu chibzuință și cumițenie inzestrând bisericile din satele lor și pe cele din Țara Românească cu cărți și odoare și contribuind adesea chiar la ridicarea de locașuri de închinăciune. Este cazul mănăstirii Cocoș din Dobrogea a cărei ridicare este legată de numele câtorva păstori între cititorii căreia se amintește un oarecare Visarion.⁶⁾ Au contribuit de asemenea la restaurarea mănăstirii Predeal, care fiind de nule a ars în 1788. Atunci Ieromonahul Ioanichie, cu ajutorul lui Ion Buzatu din Săcele clădesc o a doua biserică din lemn de brad, Sub starețul Ghenadie, (1819) călugării de atunci cu ajutorul lui Ioniță Buzatu (fiul lui Ion Buzatu) Niță Gălă și a altor creștini zidesc biserica din piatră dinpreună cu chiliile și clădirile înconjurătoare⁷⁾

Apoi mănăstirea de călugări Keia (pe Teleajen) a fost și ea ridicată cu contribuția simțitoare a mocanilor cari au maiînzestrat-o și cu un frumos policandru. La această mănăstire s'au retras la bătrânețe o mulțime de mocani pentru a-și petrece restul vieții în post și rugăciuni⁸⁾.

La 8 Km. de Keia se află mănăstirea de călugărițe Susana fondată de către o femeie văduvă din Săcele, anume Susana Arșic. Pe frontispiciul bisericii se află următoarea inscripție: Întru slava marelui Dumnezeu și cinstea sfântului Ierarh Nicolae făcătorul de minuni al cărui hram se prăznuiește, s'a fondat acest schit și s'a făcut o biserică de lemn în anul 1740 de Maica Stariță Susana Arșicu și cu ajutorul cititorilor Filip. Treti. În anul 1840 în zilele episcopatului Kesarie al Buzăului cu ajutorul Prea Sfinției sale și a altor ajutori s'a zidit a doua oară biserica de piatră, fiind stariță Maica Susana Albuleț: iar în anul 1880, biserica fiind ruinată s'a reconstruit fiind stariță Natalia Perlea etc.

Legenda spune că o bogată văduvă din Săcele, Susana, vânzându-și întregul avut a plecat în Țara Românească pentru a se călugări. Poposind peste noapte în apropiere de locul unde se

6) Al. Arbore: An. Dobrogei, III. 2. pg. 273.

7) Monah. Petru Pavlov: Călăuză istorică. . . pg. 24.

8) În 1925 din totalul călugărilor (8) din această mănăstire următorii erau săceleni! Arhimand. Grigorie Georgescu, stariț; Ieromonahul Rafael Butu, Ieromonahul Onufrie Bratu, monahii Galațion Carabelea, Grigorie Popa, Inocenție Orjan, Ilariș Bodeanu și Dimitrie Stroe, frate

află astăzi mănăstirea s'a abătut o ploaie torențială cu tunete și fulgere Adormind, în vis, i-sa arătat Maica Domnului, inspirându-i gestul și arătându-i locul unde avea să se ridice mănăstirea. Această femeie sfințindu-se de Starițul M-rei Sinaia, lua numele de monahia Susana întemeind aici o frumoasă bisericuță cu căteva chilii⁹⁾

Dela 1740 data fondării schitului și până astăzi mănăstirea a fost — ca și Cheia — locul de retragere a multor săcelence, cari prin cucernicia și priceperea lor au ajuns multe din ele să conducă mănăstirea.¹⁰⁾

Un rol destul de important l'au avut mocanii și în răspândirea cărților, mai ales bisericesti. Ne având totdeauna posibilitatea de a fi în apropierea locașurilor de închinăciune, întrebuințau timpul liber de care dispuneau, citind cărțile sfinte aduse cu ei din Ardeal sau cumpărate de pe la mănăstirile pe cari le întâlneau în cale. Cărțile tipărite în Ardeal ajungeau astfel grație păstorilor pe întreg teritoriul străbătut de ei cu turmele, iar cele tipărite în Principate tot prin ei, ajungeau în satele lor unde formau hrana sufletească pentru întreaga familie¹¹⁾

Din cele aproape cincizeci de cărți bisericesti, întrebuințate pentru serviciul divin la biserica nouă din Satulung, 19 din ele sunt tipărite în Țara Românească. Daniile constătătoare din cărți, odoare, odăjdii bisericesti sau bani făceau păstorii des, pentruca Dumnezeu să-i ocrotească de rău și să le înmulțească turmele de oi.

Starea materială bună la care ajunsese mai cu seama oerii din jurul Brașovului, Săcelele contând în veacurile trecute ca cel mai bogat sat din Ardeal, le-au înlesnit și o dezvoltare intelectuală destul de frumoasă. O mulțime de tineri săceleni urmau la școlile din Bra-

9) Istoricul mănăstirii Susana.

10) În cei 191 de ani de când datează mănăstirea au stărețit 10 starițe, toate amintindu-ne de frunzele familiei săcelene. Astfel prima starița fu chiar întemeietoarea schitului Susana Arșie, care a stărețit de la 1740 până la moartea ei (1770). Urmează apoi Melania Pană (1770—1784), Serafina Albuleț, (1784—1812), Susana Albuleț (1812—1841), Marta Berleanu (probabil Berteanu, 1841—1850), Iustina Filip (1850—1856), Natalia Perlea (1856—1893), Evghenia Tomescu (1893—1903), Tomaida Perlea (1903—1915) și actuala storiță Justina Stănescu din 1915.

11) Un oer ardelean a dăruit bisericii din satul Basarabean Palanca (jud. Orhei) Evanghelia din Sibiu (1844) a lui Vasile Moga, care până astăzi se citește în biserică, deși locuitorii sunt Ruși (Metex: Rev. Teologică, Sibiu 1925,

șov, de unde treceau apoi pentru studii mai înalte la universitatea din Cluj, unde după mărturisirea răposatului episcop al Caransebeșului, Popea, ei aveau un rol pronunțat în toate chestiunile cari interesau soarta neamului românesc din Ardeal.

Pela 1845 pe când Popea studia la Cluj se aflau mulți studenți români cari nu știau românește. „Unii dintre ei — scrie Popea în Memorialul lui Șaguna — mai ales cei de prin părțile mai îndepărtate ale Ardealului, chiar și între ei vorbeau ungurește. A fost o norocire, se poate zice, pentru românism că între studenții români din Cluj, al căror număr, pela 1840, începuse a crește considerabil se afla și niște tineri din Brașov fii de neguțători, *Constantin Secăranu* și *Const. G. Ioan*, cu stare și creștere mai bună dela părinți cu poziție mai distinsă decât alții. *Aceștia fiind buni Români de acasă, dându-le mâna a juca un rol mai independent, vorbind pretutindeni, fără șfială, limba lor maternă, ba încă cu oarecare fala națională, înconjurară și pe ceilalți Români, mai sfioși și mai retrași din cauza sărăciei, accelerând lățirea spiritului național.*“

Conștiinți de rolul lor în mediul acela strein din capitala Ardealului, Popea, Bucur Găitan, Radu Popea, Ieremia Verzea, și Constantin Pantzu, împreună cu alții, între cari se afla și Avram Iancu — eroul de mai târziu — au pus bazele unei societăți de lectură (cea dintâi socintate de lectură din întreagă românime — după Popea) și au făcut să apară o foaie periodică »Aurora« sau »Zorile«

Tot săceleanului Popea îi revine meritul de a fi ținut, tot pe timpul când era student la Cluj, cea dintâi cuvântare în limba românească, la înmormântarea unui coleg. „Un murmur, șuerături un sgomot teribil se născu din partea Maghiarilor — spune Popea — la auzul celor dintâi cuvinte românești, dând năvală asupra cuvântătorului.“

Cu adâncul lor sentiment național, cu firea lor dărză și persistentă mocanii au fost în fruntea tuturor mișcărilor cu caracter național.

La glasul care-i chema, la 3/15-1848, la adunarea dela Blaj, săcelenii și-au trimis deputațiunile lor ca să susțină acolo, pe „Câmpia libertății“, cauza românească.

În cele două deputațiuni alese atunci pentru a înmâna Impăratului și Dietei punctele aprobate de adunare găsim și pe următorii mocani săceleni Protopop *Alexe Verzea*, *Oprea Circă* (Țircă) preot *Sava Popovici*, avocat *Const. Secăreanu*, juristul *Nicolae*

Găitan, preot Neagoe Popea, Gheorghe Butanti (Butanchi), Tiberiu Stoica, Radu Moroianu și prof. Ioan Odor¹².)

Un rol frumos au avut mocanii săceleni în mișcările anului 1848, la Brașov. Tinerii săceleni pe cari i-am văzut activând la Cluj, reîntorși la căminurile lor își cereau dreptul de la o altă viață. Conștienți de drepturile lor și obsedați de trecutul nostru plin de fapte eroice pentru scuturarea robiei la care nu eram cu nimic îndreptățiți, sperau într'o viață nouă la care ne da dreptul istoria. Entuziasmați și de ecoul evenimente'or din apus, acești tineri sunt sufletul mișcărilor în urma cărora Săcelele noastre, martore a celor mai crâncene lupte și îngrozitoare măceluri, au avut mult de suferit.

În studiul d-lui A. A. Mureșanu despre „Prefectura Română a Țării Bârsei din 1848 și 1849”¹³) aflăm știri destul de interesante la felul cum au decurs mișcările cu caracter revoluționar din acea vreme. Este interesant că printre cauzele și nemulțumirile Românilor din Țara Bârsei pe cari se bazuu agitațiile tot mai pronunțate găsim și următoarea: „Impunerea Românilor din Săcele, cu ocazia obținerii dreptului pentru târguri săptămânale, cu o taxă «omagială» de 1662 fl

Tot atunci tânărul jurist săcelean, Secăreanu împreună cu alți tineri brașoveni, cere în baza studiilor, să fie primiți la secretariatul Magistratului. Cererea este însă refuzată căci — conform legilor — nu puteau fi admiși în aceste posturi decât acei cari aparțineau unei anumite nații și confesiuni.

În entuziasmul lor însă tinerii aceștia nu se dau bătuti. Prin manifeste și proclamațiuni, îndeamnă pe Românii din „Țara Bârsei” la luptă pentru libertate. La Turcheș (Săcele), la locuința studentului Juga, poliția găsește câteva exemplare dintr'o proclamație — adusă dela Viena — adresată poporului românesc cerându-i „să refuze imediat serviciile urbariale (robotele) și să se libereze cu forța brațelor lui” de jugul strein.

Iată cum descrie Dr. A. A. Mureșanu — în articolul mai sus citat — desfășurarea evenimentelor:

„În zilele de 10, 11 și 12 Aprilie (1848) mișcarea Românilor din Brașov și împrejurimi ia proporții grandioase.

Judele raportează la 11 Aprilie guvernului că Românii cer cu amenințări ca magistratul să le satisfacă fără întârziere promisiunile; ei cer primirea imediată a mai multor Români în senatul Magistratului (consiliul județean) și a altor 50 de Români în consiliul

12. N. Popea memorialul lui Saguna Tom. I Sibiu 1889.

13. Publicat în rev. Țara Bârsei An. I. No. 2 și următ.

comunal de o sută (centumviral) al Braşovului. Foarte cu greu s'a putut în sfârşit învoi cu conducătorii Românilor, ca aceştia să prezinte pretenţiunile lor în scris şi printr'o deputaţiune. Spre seară — scrie Albrichs Feld — se adunară în piaţa oraşului vreo 600 de valahi între cari foarte mulţi săceleani, sub conducerea tânărului avocat Constantin I. Săcăreanu, hotărâţi să aştepte rezultatul petiţiunei ce urma să fie prezentată în ziua următoare.

Miercuri 11 Aprilie 400 de Români pătrund sub conducerea avocaţilor Ion Bran¹⁴⁾ şi Costache Secăreanu în Magistrat şi în faţa »Senatului«, în plină şedinţă, cer satisfacerea imediată a cererilor lor, fără a prezenta nici de data aceasta vreo cerere în scris. Se încinge o dispută vehementă, Românii nu vor nici decum să cedeze. Li-se cere din nou petiţiune scrisă. Saşii încearcă a-i linişti cetindu-le manifestul dela 3 aprilie 1848 al »Universităţii« din Sibiu.

Spre seara se lăzii vestea că în aceiaşi noapte sau în noaptea următoare Românii cari aşteaptă ajutor din Săcele, vor da năvală asupra oraşului şi vor exopera cu forţa ceea-ce li s'a refuzat.“

În urma acestor ameninţări, fură primiţi spre practică la Magistrat următorii tineri avocaţi: Constantin I. Secăreanu, Costantin G. Ion, Constantin Panţu şi Vasile Lacea.

Dupăce la 1848 se obţinu înfiinţarea şi înarmarea celor 15 legiuni româneşti, una din cele mai bine organizate a fost cea din ţara Bârsei, datorită tinerilor Ion Bran, ca prefect şi Constantin Secăreanu ca vice-prefect.

Ion Bran plecând la Sibiu, chemat de comitetul central, meritul buneii şi priceputei organizări a acestei legiuni îi revine lui Secăreanu care ajutat şi de tribunul săcelean Nicolae Popea avea să reputeze cu legiunea lui cele mai frumoase victorii în luptele purtate pentru o cauză care i-a fost, în scurta lui viaţă un crez.

Situaţia lui materială frumoasă i'a permis să sacrifice sume mari pentru înzestrarea legionarilor cu arme şi muniţiuni. În fruntea escadronului de călăraşi format din 150 de Săceleani — vestiţi pe acele vremuri prin bogatele lor herghelii de cai — el atacă la 17 Decembre 1848 pe Ungurii, cari năvălind asupra Săcelilor, au dat foc caselor româneşti şi au omorât o mulţime (vre-o sută) de bărbaţi, femei şi copii. Lupta a fost crâncenă, căci după respingerea Ungurilor cari se retraseră cu pierderi mari, la întrarea Românilor — scrie Gaz. Trans. — uliţele Săcelilor erau pline de cadavre.

14) Căsătorit cu o membră a frunţei familiei Circa (Tărcă) din Săcele. C. 3. Viaţa Săceleană 5—6

În lumina acestor adevăruri rolul Săcelelor în luptele cu caracter național este destul de hotărâtor. Era și natural ca în sufletul păstorului cunoscător a stărilor din ambele țări, de dincolo și dincoace de Carpați, conștiința de Român să se manifeste atât de pronunțat și să-l determine la luptă aprigă pentru o cauza așa de frumoasă. Nimeni mai mult decât ei nu a simțit vitregia soartei care-i obliga să trăiască sub două stăpâniri. Căci, dacă familiile lor se aflau în Ardeal, întreaga lor avere constătătoare din turme de oi se afla pe pământul mai mult sau mai puțin liber al Țării Românești.

A părăsi plaiurile lor săcelene pentru a se stabili definitiv în țara liberă era pentru ei un fapt la care cu greu se puteau hotărâ, pentru că trăiau mereu cu credința în sosirea zilei mântuitoare când stâlpii cu pajura mohorâtă de pe crestele Carpaților se vor prăvălii, rămânând în amintirea lor doar ca un basm cu acel condiționat început „a fost odată“.

Dar nu trebuie uitat nici rolul pe care acești înainte mergători ai unirii tuturor Românilor și unificatorii graiului și sufletului românesc l'au avut prin îngroșarea sporului de populație și întărirea elementului românesc chiar și în ținuturi cari păreau pierdute pentru totdeauna.

Evenimentele repetate la 1514, 1785 și 1848 și apoi după 1877, dădură naștere la emigrări, un însemnat număr de mocani stabilindu-se definitiv în țara liberă.

Ei au constituit un izvor nesecat pentru creșterea populației satelor de mai târziu¹⁵). Multe sate de pe Prahova și Teleajen își datoresc existența lor acestor mocani, dintre cari unii și astăzi își mai aduc aminte de originea lor săceleană, neuitând să strige la horă :

Pe la noi pe la Săcele,
Is tot fete mărunțele
Și joacă neica cu ele.

La alții însă doar nume ca Bocioagă, Purcărea, Țugui, Până, Drăghici, Mircioiu, etc. nume ce le întâlnim și astăzi la multe familii din Săcele, ne face să deducem că-s mocani stabiliți de multă vreme pe acele locuri.¹⁶)

Practicând în jurul târelor și agricultura ei au pregătit în

15. N. M. A. Popp: Valea Prahovei între Predeal și Floești. Buc. 1930

16. N. Iorga: Doc. de pe Valea Teleajenului. V. de Munte 1905.

modul acesta nu numai colonizarea, dar și cucerirea prin muncă a ținuturilor ierboase, de către cereale¹⁷).

Dar cea mai frumoasă cucerire pe care au făcut-o mocanii este legată de numele Dobrogei. Ocuparea acestei provincii de către trupele române ar fi rămas desigur printre paginile frumoase ale istoriei noastre; a venit însă și o altă cucerire grația căreia avem azi în Dobrogea o proprietate românească și o populație care într'un timp destul de scurt i-a schimbat uimitor aspectul mohorât, spulberând basmele cari vorbeau de aceasta provincie ca de un loc bun pentru exilați.

Existența ciobanilor ardeleni în Dobrogea încă din cele mai vechi timpuri se constată și prin numirile pe cari le găsim în legătură cu viața păstorească precum și prin locurile dela Dunăre cunoscute ca «vadul oilor» cecece ne confirmă trecerea oilor dincolo de acest fluviu.

Intr'un cântec, un cioban îngrijorat de trecerea oilor peste Dunăre se adresează pasărilor întrebându-le :

„Spunem-mi puișor de corb
La Dunăre o fi pod?
Spune-mi, pui de rândunea
Verzită o fi balta
Să pasc eu cu turma mea?“.

Clima destul de dulce a acestei provincii a atras chiar pe timpul stăpânirii turcești pe oieri pentru iernatul turmelor lor. Deși cea mai mare parte din ei veneau în Dobrogea numai pentru iernat, mulți din ei rămâneau tot timpul acolo, întemeindu-și gospodării frumoase și practicând alături de păstorie și agricultura, cecece Ionescu dela Brad numește «agricultură pastorală»

Dările mari la cari erau supuși mocanii în Dobrogea i-a forțat pe mulți din ei să părăsească păstoria, ocupându-se numai cu agricultura mai ales atunci când întinsele pășuni de altă-dată cedau mereu tăișului brazdei strimtorându-se locurile de pășune. Numărul lor trebuie să fi fost destul de mare, căci istoricul Vretos a firmă că numai la Constanța erau pela 1856 peste 3000 de mocani. Primele lor așezări statornice pare a fi satul Varoș (Hârșova) unde ei aveau pela 1867 și un agent consular pe fruntașul săcelean Circa (Țircă) apoi satele Gailicul (Groapa ciobanului), Casimcea, Rahman, Coium Punar. ¹⁸

Numărul mocanilor a sporit în Dobrogea după 1882, când posibilitățile de traiu și de câștig mai avantajoase a făcut pe

17. V- Mihăilescu : Așezările românești din Câmpia română Buc. 1924.

mulți să se stabilească acolo, devenind apoi mari proprietari de pământ.

Cucerirea mocanilor în Dobrogea fără a ține seamă de condițiunile în cari s'a făcut ar părea un fapt divers, prea puțin demn de relevat. A poposi însă cu turmele și cu întreg avutul în Dobrogea de atunci, «cu legende de spaimă, cu crime feroce, acolo unde nu creștea decât bălări și iarbă sălbatecă» era o hotărâre pe care numai acești îndrăsneți păstori o puteau lua. Și astăzi dacă ne putem mândri cu o Dobroge românească să mulțumim acestor neobosiți pastori ardeleni, cari în ciuda tuturor împrejurărilor au știut să prețuiască valoarea acestei provincii cu proprietățile ei amenințate.

Când condițiunile de traiu cu exercitarea strămoșeștei lor ocupațiuni au devenit tot mai grele, *Săcelenii s'au afirmat ca admirabil element negustoresc*, împânzind cu marele lor număr orașele Munteniei, luând comerțul din mâna streinilor.

Iată deci cum — mărginindu-ne numai la puținele date expuse — unirea, care pentru mulți a fost o surpriză a ultimului războiu, are la temelie ei jertfa atâtor generații care au activat prin decursul veacurilor — fie prin scris, fie prin graiu — la înfăptuirea României în hotarele ei de astăzi.

Infăptuirea unității noastre naționale este opera mareașă a multor generații cari s'au jertfit pentru un crez.

În aceasta mare armată de luptători au activat și pastorii cari au avut o misiune din cele mai frumoase.

Au fost purtători graiului românesc, păstrând ca pe o moștenire prețioasă eredința, cântecile, datinele, obiceiurile și jocurile strămoșești pe cari le-au purtat pe întreg teritoriul nostru etnic.

Au croit prin vremuri turburi hotarele naturale ale statului nostru și au susținut zilnic rapoarte între frații liberi și subjugați.

Au zidit locașuri de închinăciune, au întemeiat sate și-au cucerit un întreg colț de țară.

Au fost mereu în fruntea mișcărilor cu caracter național și

---

18) După o legendă satul Anadachioi, de lângă Constanța a fost înființat de un mocan, Ronciu, care s'a amoretat de fata unei turcoaice văduve, pe când pășuna cu oile sale în apropiere de Constanța. Acolo ședea într'un bordei, văduva Fatme cu fața sa Aișe și băiatul Ali. Ca să poată lua de soție pe frumoasa Aișe, ciobanul a fost nevoit se treaca la mohamedanism schimbându-și în Numele de Ronciu-Rașid. La Hârșova sunt mocani rude, cu Ronciu-Rașid, care pomenesc de dragostea strămoșului lor cu o tânără și frumoasă turcoaică. (R. Șeișanu Dobrogea)

chimirele lor cu bani s'au deschis de atâtea ori pentru a salva o cauză românească.

Dar tributul Săcelelor trebuia complectat cu jertfa câtorva sute de eroi morți în ultimul războiu.

Vi s'a cerut vouă săcelenilor un ultim tribut pentru triumful unei cauze și l-ați dat din plin.

Căci ați plecat voi toți cei pe cari soarta nu vă depărtase încă de satele voastre dragi, ați plecat pe potecuțele de munte știute numai de voi, cu inima frântă de durerea despărțirii de tot ce vă era drag, dar cu nădejdea în izbânda zilei de mâine.

Iar când crestele Carpaților s'au luminat într'un ajun de sărbătoare de salvele armelor românești, erați acolo în fruntea regimentelor prahovene cu o dublă datorie: de ostași și de călăuze. Soarta vă hărăzise vouă să aveți cea dintâiu jertfă a eroismului vostru pe sublocotenentul *Paul Panțu*, fiu al Săcelelor voastre dragi.

Ființa voastră întreagă s'a cutremurat de bucurie când ați revăzut plaiurile în cari vă zâmbea întreaga voastră copilărie. Și ați plâns cu lacrimi de bucurie când ați putut săruta — și era nltimul sărut — pragul caselor voastre.

„ . . . Și ce suflet mare ați dus cu voi în lupta pentru realizarea unui gând! . . . Tu, Ivane Cășuț, care ai condus prin munți regimentul de Prahova, și-ai căzut apoi ca un leu rănit la Mărășești; voi inimoșilor Nița Drângă, Iordache Munteanu, Neculai Mandai, Alexe Roncea; Nichită Tudor, D-tru Drângă, Vlăducă, Bronea, Lungu, Manole, Longhin, voi toți, de cari încă nu știm, arhangheli luptători ai satului meu . . . Tu, Oprea din neamul cel mare și nobil al Trandaburilor, care nu te-ai mișcat din tranșee, ci ai rămas sentinelă neclintită copleșită de mulțimea dușmanilor, în Dobrogea, tu mintosule Nicu Roșculeț, tu Ghița Gurgău, fulgerat la Predeal pe când îți îndreptai ochii spre casa părinților tăi George Popa, Tohăneanu, Mireț, Răuț, Gologan, voi toți urmași ai ciobanilor din munții în cari ați căzut, cu ce graiu se va rosti binecuvântarea jertfei voastre.¹⁹⁾ ”

Gândurile noastre îngenunchiază astăzi cucernice la mormintele voastre necunoscute și răspândite în întreg cuprinsul hotarelor pentru care v-ați jertfit, eroi săceleni.

Somnul vostru fie lin și cugetele voastre împăcate căci jertfa nu v-a fost zadarnică.

Al. Stroe-Militaru.

19) I. U. Soricu: ziarul „Vreamea” Iasi 1918,

Din istoricul monumentului, eroilor Săceleni.

După 12 ani de continuă activitate a celor cari au vrut cu tot dinadinsul să aibă aci la Săcele, în mijlocul nostru, amintirea neaștearsă acelor cari și-au jertfit viața pentru întregirea neamului și mai ales acelor dragii a săcelenilor morții pe câmpurile de luptă, iată-ne ridicat falnicul monument al eroilor săceleni.

Desigur că acest interval este mare, însă și sumele cari s'au strâns au fost mari, căci un asemenea monument a necesitat cheltuieli multe și mari.

Era prin luna August 1919, când odată cu amuțirea ultimelor bubuituri de tun, Săcelele își reiă viața lor liniștită, viața pașnică a stăpânilor lor, a mocanilor. Din toate părțile au început să vină la vatra lor, cei cari au fugit de urgia războiului. Atunci la o mare adunare, la care au luat parte toți intelectuali și fruntași Săcelelor, adunare ce s'a ținut în localul școalei primare din Turcheș, printre alte discuți, Dl. *Ioan Oancea* propune să se ridice un monument în onoarea eroilor săceleni. Propunerea a fost primită cu multă însuflețire și imediat s'a ales un comitet pentru strângerea fondurilor.

„Spre scopul acesta s'a și ales un comitet executiv compus, dintr'un președinte, un secretar, un controlor și un casier, în persoana subsemnatului.

Țin să amintesc că acest comitet nu și-a făcut datoria întru nimica lăsându-mă ca singur să fac totul, așa că văzând acest neinteres am fost silit a renunța la el și a încredința conferinței învățătorilor din Săcele

această chestie. Conferința mi-a încredințat și pe mai departe caseria monumentului.“¹⁾)

Pentru a se aduna cât mai mulți bani, în luna Septembrie 1919 s'au tipărit 20 blocuri și 200 apeluri, cari s'au distribuit diferitelor persoane atât din Săcele cât și din alte orașe. Ba unele apeluri au trecut chiar oceanul la Românii din America, unde deasemenea s'a colectat pentru monument.

Prin apeluri s'a incasat suma de lei	14412
Prin blocuri s'a - „ „ „ „	4389,12
Apoi dela petrecerea conferinței învățătorilor din 1920 suma de lei	300
Petrecerea conferinței învățătorilor din 1922 suma de lei	500
Petrecerea școalei primare Turcheș din 1920 suma de lei	106,50
Ministerul Cultelor prin Dl. Al. Lapadatu din 1925 suma de lei	10000
Maiialul din 1928 prin Dl. V. Ivan lei	2246
„ „ 1928 prin Dl. I. Oancea lei	400
„ „ „ prin Dna. M. Iarca lei	335
Balul din 6 Aprilie 1929 suma de lei	8842
Balul din 4 Februarie 1928 București lei	26077
Total	67608.62

„Referitor la balul din 4 Februarie 1928, dat în București în saloanele coloseului Gib, sub înaltul patronaj al D-lui Ministru Cultelor și Artelor Al. Lapadatu de către vrednicii și stimații negustori D-nii I. Ionescu Pătrunjel Calea Griviței No. 78 București și Aurel Bulgarea Str. Carol No. 62 București, ambii fii ai Săcelelor, care au luat inițiativa acestui bal, colectând împreună cu D-nele Domniilor lor, diferite obiecte pentru tombolă frumos aranjată și pentru reușită acestui frumos bal, care pe lângă rezultatul moral destul de frumos a adus rezultatul material mai sus arătat. Imi țin de sfântă datorință să le aduc cele mai frumoase mulțumiri și pe această cale. Astfel de serbării s'ar putea da și în alte orașe mai ales acolo unde sunt Seceleni.“²⁾)

1) Carpații No. 426 din 1928. Ioan Oancea „Monumentul Eroilor Seceleni“

2) Ioan Oancea: „Monumentul Eroilor Seceleni“ Carpații No. 426.

Din suma de lei 67608.62 s'au cheltuit pentru tipărirea blocuri lor și al apelurilor suma de lei 225, iar restul 67608.62 de lei fost depuși la bancă Albina Brașov și Generală Brașov La 27/V 1929 situația era următoarea:

La banca Albina cu libelul No. 36854 lei 66723

Le banca Gen. cu libelul No. 199 lei 15730

Total 82453

Din aceștia s'au trimis suma de lei 80000 sculptorului Mățăuanu, iar 172 lei comisionul bănci. Deci au mai rămas la banca Albina suma de lei 2281 în același libel.

În urma nu știu căruia fapt, d-l Ioan Oancea cedează toate sumelele colectate, despărțământului Astra Săcele, printr'un proces verbal dresat în oficiul preturi Săcele³⁾.

Mai târziu D-l Ioan Oancea primind descărcarea în calitate de casier al monumentului, a rămas pentru strângerea pe mai departe a fondurilor, comitetul despărțământului Astra Săcele, carea căutat a aduna cât mai iute suma necesară pentru ridicarea monumentului, suma ce a atins aproape 500000 lei.

Astfel deși monumentul fu ridicat încă din luna Octombrie 1930 nu s'a putut înagura din mai multe cauze, rămânând a se serba această înagurare, în 28 Iunie 1931 cu un deosebit fast.

Satulung, 13 Iunie 1931.

Ionel Despan

³⁾ Din procesul verbal dresat azi în 4/III 1927 la oficiul Preturi Secele cauza fondului Monumentului eroilor

Cimitirul eroilor din Satulung Șanțuri.

Foto Ionel Despan

SONET

Închinat eroilor săceleni morți în războiul mondial.
(scris cu ocazia desvelirii monumentului din Cernatu.)

Când neamul va cerut jertfa vieții,
La'nfăptuirea unui ideal,
V'ați dat cu drag viața la Predeal,
Uimind Carpații'n zorii dimineții.

Iar astăzi, cei ce au putut — *Unirea*
Ce-ați visat - s'o vadă împlinită,
In bronzul din coroana azi strivită,
V'a încrustat de-apururi amintirea.

Soldat, ce astăzi îți îndrepti privirea
In spre Carpații - granița de ieri
Fi sigur, că mocanii - nemurirea-

Când goarna va suna iarăș război,
Vor ști-o câștiga ca bravi străjeri,
Sau vor muri adevărați eroi.

13 Maiu 1931

Victor Tudoran.

Săcelele în trecutul apropiat, azi și în viitor

de Dr. VICTOR JINGA.

— Urmare. —

Căiătorul desprinde, străbătând partea românească a Săcelilor, măluriile unui trecut înfloritor, în casele mari de piatră, cu ziduri groase, cu anul clădirii în creștet de multe decenii. În porțile înalte de zid ce par a apăra intrarea vreunui castel feudal și mai cu seamă în bisericile mari și frumoase precum și în școlile încăpătoare.

Toate casele românești au cruce'n vârf și se deosebesc de cele ungurești și prin anumite caracteristici de arhitectură. Forma tipică a caselor românilor săceleni e alcătuită din 3—4 camere înșirate, cu două intrări, una prin tindă, a două cameră după casa cea mare (salon), intrare rezervată mosafirilor, prin „privor“ (cerdac) sprijinit în 4—6 stâlpi de zid uniți între ei și prin druguri de fier de cari își aninau mai înainte mocanii la vânt straele, sarica, gheba, cojocul și toalele. În privor se intră prin porțițe de lemn, iar tot în privor, în partea dreaptă e patul, ca un cămin nescobit, acoperit cu scânduri și pe care dormeau mocanii în zilele calde de vară. Sub patul privorului de obicei e „gârlejul chimniții“ adică gura beciului. Se'nșiruesc deci după însemnătate, casa a mare, tinda, cășcioara și cămara. Toate camerele aveau plafon din grinzi, în casa a mare grinzile erau frumos încrustate și era scobit și anul clădirii precum și numele primului stăpân. În parte grinzile au fost acoperite și sau făcut tavan^e drepte. Multe case sunt de lemn, au forma celorlalte, doar privorul le lipsește; sunt acoperite cu șindilă și durează, cele bine îngrijite, de mai bine chiar de o sută de ani.

Privorul caselor mocănești se aseamănă întrucâtva cu cerdacul caselor în așa zisul stil românesc, totul însă n'are simetria, caselor de țară muntești sau moldovenești. Caracterizează casele mocănești trăinicia; au ziduri de piatră groase dela 45—65 cm., partea externă nu-i încărcată cu n'florituri, nu sar în ochi

culorile vii ci toate variază între galben, alburii și verziu, cu nuanțe din aceleași culori pe părțile ieșite în relief din trunchiul zidurilor. Geamurile au druguri de fier și pe din afară au apăători din lemn, numite loduri.

Inbinate, simetria caselor de țară moldovenești ori muntenesești cu trănicia caselor Românilor Săceleni, s'ar obține forma cea mai frumoasă și mai potrivită îndeletnicirilor gospodărești, precum și durabilitatea care asigură transmiterea casei din părinți în copii vreme îndelungată.

În viața mocanului săcelean s'au resfrânt fazele firești de propășire ale unui neam. Fără sbuciumări, fără prefaceri pripite mocanul a trecut dela o fază la alta a traiului său fără a se folosi de anumite mișcări repezi ci a urmat cu munca lui dârză și bunul lui simț drumul care nu poate duce decât la izbândă; acolo unde a 'ncecat prin străduință a reușit și n'a visat nici când imbogățirea ușoară. Când în satul lui nu găsea trai prielnic el n'a stat la îndoială și a plecat într'alt loc; slugă altuia n'a fost decât cu credință că prin truda lui va ajunge slăpân. Acesta e certificatul pe care mocanul îl purta în conștiința lui și-l arăta tuturor aceluia cari aveau legături cu el.

Indeletnicirea de căpetenie a mocanilor, economi de vite, e încă ocupația lor mai răspândită care tinde însă să fie tot mai puțin profesată. Părinții aproape tuturor aceluia cari azi se ocupă cu negoțul, cu agricultura sau trăese din condei, s'au îndeletnicit cu ocupația moșilor și strămoșilor noștri. S'a prelungit deci până'n preajma noastră ocupația atâtor generații de bravi ciobani cari au pătruns cu turmele lor în munții și câmpiile țărilor învecinate pe unde au lăsat urme, fie în numirea locurilor, fie în ocupația locuitorilor căci acei cari s'au lăsat de păstorit au devenit pricepuți agricultori luați pretutindent de exemplu.

Românul săcelean e o fire închisă încrezător în puterile lui, nu cere sprijin decât când puterile i-s'au istovit, nici nu ajută bucuros pe altul trăește mocnit în ale lui, altuia cu greu se destăinuește, posedă în mare măsură simțul realității, și nu se entuziasmează decât cu greu la sgomotul altora; e ironic și oarecum încrezul. Din aceste însușiri unii au dedus că el e dușmănos, în neputință de a-și însuși simțul de eplidaritate și că nu poate deveni altfel, obicinuit cum e să-și chivernisească numai rosturile, bârlogului lui. Deci concluzia acestora e că Săcelenii vor continua să-și ducă viața de melci.

(Va urma)

Galeria Eroilor.

sold. Munteanu Alexe
mort la 1 Oct. 1914 la Cosice.

Locot. Lupescu Gh.
mort la 20 Iulie 1917 la Mărășești

Lupescu Gheorghe locotonent reg. 18 inf. (rom. † 20 Iul. 1917 Mărășești
 Panțu Paul sublocotonent † 15 August 1916 Lupeni
 Papuc Gheorghe sublocotonent-arm. rom. † 1917 Mărășești
 Olteanu (Cășuț) Ioan sold. reg. 47 inf. (rom) † 6 August 1917 Mărășești
 Zorilă D-tru sold. reg. 47 inf. (rom) † 1917 Mărășești
 Deleanu Oprea sold. reg. 34 inf. (rom) † 27 Iulie 1917 Mărășești
 Chivu Manole sergent-grănicer (rom) † 1916 Tabla Buții
 Stroe Ioan sold. reg. 79 inf. (rom. † 2 Februarie 1917 Negrești
 Secăreanu Ion sold. reg. 47 inf. (rom). † 6 August 1917 Mărășești
 Longhin Ion plut. reg. 46 inf. (rom) † 1916 Argeș
 Băncilă Staicu sold. reg. 63 inf. (rom) † 1917 Mărășești
 Băncilă Radu sold. reg. 23 inf. (rom) † 1917 Mărășești
 Ciobanu Constantin sold. reg. 7 Prahova † 1917 Mărășești
 Ciobanu Vasile sold. reg. 31 obuz (rom) † 1917 Mărășești
 Beșchea G. Ion sold. reg. II-lea ung. † August 1917 Tirol
 Munteanu Nicolae sold. reg. 20 inf. (rom) † 1917 Voinești
 Nișor Gheorghe sold. reg. 74 inf. (rom) † 1916 Dobrogea
 Precup Gheorghe sold. reg. 75 inf. (rom. † 1916 Moldova
 Zorilă Ion sold. reg. 47 inf. (rom) † 1917 Iași
 Gologan N. Radu sold. reg. II-lea ung. dispărut Galiția.
 Jînga R. Nicolae sold. reg. 39 inf. † 1916 Ingezeu Dobrogea
 Clineciu Radu sold. ar. rom † 1917 Hârlești
 Perșoiu. Gh. sold. arm. ung. dispărut 1914 Galiția
 Drîngă D-tru sold. reg. 63 inf. (rom) † 1917 Moldova
 Drîngă Ioan sold. arm. ung. † 1915 Galiția
 Pașcu Gheorghe sold. reg. 46 inf. (rom) † 1917
 Râșnoveanu Ion sold. reg. 7 Prahova † 5 April. 1917 Moldova

Trâmbițașu L. Ioan sold. reg. 32 inf. † 1917 Mărășești
 Țiței Anghel sold. reg. 7 Prahova † 1917 Mărășești
 Boabeș C. Alexe sold. armata ung. † 1917
 Varga Ion sold. reg. 40 inf. † 21 Sept. 1916 Amzacea
 Râșnoveanu Gh. sold. reg. 7 Prahova † 1917 Botoșani
 Petru P. Ion sold. reg. 74 inf. (rom) † 1917 Ciurea-Iași
 Trâmbițașu L. Nicolae sold. reg. 74 inf. (rom) 1917 Piatra-Neamț
 Băzărea Ion sold. arm. (ung) † 15 Iunie 1915 Galiția
 Bănulescu Ion sold. arm (rom) dispărut 1916 Moldova
 Barbat Valeriu sergent arm. (rom) † 1917 Mărășești
 Oancea I. Ion sold. arm. (rom) dispărut 1916 Moldova
 Munteanu Ioan sold. arm. (rom) † 1916 Brăila
 Băncila Ion sold. arm. (rom) † 1917 Mărășești
 Ciobanu Ion sold. arm. (ung) † Galiția
 Munteanu Alexe sold. reg. 24 vânăț. ungar † 1 Oct, 1914 Cașovia
 Munteanu Ion sold. reg. 24 inf. ung. † 1917 Tirol.
 Popea Nicolae sold. reg. 63 inf. † 7 Febr. 1917 Drăgușeni-Vaslui,
 Păscu Nicolae sold. arm. rom. † Oradea Mare,
 Moldoveanu Ilie sold. arm. ung. † 1915 Polonia rusească,
 Munteanu Ion sold. arm. rom. † Martie 1917 Moldova,
 Boabeș I. Dumitru sold. arm. ung. † 1915 Italia,
 Deleanu Ion sold. arm. ung. † 1914 (Nov) Galiția,
 Munteanu Radu sold. arm. ung. † 1914
 Cârceag Vlad sold. reg. 3 vânători (rom) † 1917 Moinești
 Nistor Alexandru sold. arm. ung. † 1917 Galiția
 Minea Costică sold. arm. rom. † 1917 Mărășești
 Bănulescu Nicolae sold. arm. rom. † 1917 Mărășești
 Filip Manole sold. reg. 7 Prahova † 1917 Iași
 Bântoiu Alexandru sold. reg. 40 Călugăreni † 1917 Mărășești
 Antimir Constantin sold. arm. ung. † 28 Octomvrie 1918 Tirol
 Pană D. Radu sold. reg. 40 Călugăreni † 1917 Ploești
 Muscă Ioan sold. arm. ung. † 1916 Brașov
 Neașu Toma sold. arm. rom. † 1917 Scheia
 Neașu Ioan căporal reg. 2 V. M. † 1916 Obalba
 Voinea Ioan sold. arm. ung. † 1914 Galiția
 Serbănescu Gheorghe sold. rom. † 1917 Albești
 Buțu Manole sold. reg. 8 † 1916 Cerchezeni
 Grecu I. Ioan sold. reg. 2 V. M. † 1916
 Peneș Manea sergent reg. 6 Mihai Viteazu † Sept, 1916 Porumbacu
 Stoian R. Gheorghe sold. reg. 63 inf. † 1916 Drăgușeni
 Muntean G. Petru sold. arm. aust-ung. † 1914 Galiția
 Barbu Ioan sold. arm. rom. † 1917 Dorohoi
 Barbu Vasile sold. arm. aust-ung. † 1917 Segedini
 Boghici St. Gh. sergent reg. 6 Mihai Viteazu 1917 Oituz (dispărut)
 Făstăcală Gh. sold. arm. ung. reg 2 inf. † 1915 Praga
 Bulgărea Gh. marinar. arm. rom. † 1917
 Median R. Gh. sold. arm. rom. † 1917 Sascut
 Coltofeanu I. Dumitru sold. arm. ung. † 1917 Baia
 Mănciulea I. sold. arm. ung. 1915 Galiția dispărut
 Jinga Radu sold. arm. ung. † 1916 Galiția

77 total

Informațiuni

— Mulțumim I. P. S. S. Mitropolit Pimeu, Dlor *Voicu Nițescu* fost ministru, Ing. *G. Vineș*, S. *Bucurenciu* dir., Prof. *I. Grecu*, *V. Bertianu*, *G. Voinea* Buc. *Consiliul Comunal Satulung și Cernatu* și Preotului *Z. Popovici* pentru sprijinul dat revistei.

— Rugăm pe Dnii abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentului să ne achite suma datorată pentru a putea apărea la timp, căci revista nu dispune de alte fonduri.

— Implinindu-se 10 ani dela înființarea „Caselor de citire” din Satulung, numărul viitor al revistei va fi închinat acestui eveniment. In acest scop rugăm pe toți aceia cari doresc să contribuie la cunoașterea mai amănunțită a începuturilor și evoluției acestor așezăminte culturale să ne trimită articolele până la data de 15 Iulie a. e.

— Rugăm pe Dnii colaboratorii să nu trimită articolele scrise citet pentru a nu fi nevoiți a le transcrie, neputând face acest lucru căci orice atribuție a membrilor redacției nu este retribuită. Deasemenea Dnii colaboratori cari vor extrase din articolele ce se vor publica în revistă, o pot face plătind hârtia și trasul.

— Articolul D-lui Al. Stroe Militaru: Mocani ca element de unitate și expansiune naționale se află și în broșură separată complectat cu numeroase clișee. Costul unui exemplar 25 lei. Devânzare la ad-ția revistei.

— Ideile și opiniunile articolelor din revista noastră nu angajează redacția ci pe semnatar, Redacția își i-a responsabilitatea numai pentru cele nesemnate.

— Cei ce doresc a se publica fotografii de-ale eroilor săceleni o pot face în schimbul sumei de lei 100. Fotografiile se vor restitui. Deasemenea pentru a complecta tabloul cu eroii săceleni publicat în acest număr, rugăm pe toți aceia cari au în familie sau cunosc eroi să ne comunica în felul cum s'a complectat tabloul.

Programul

Inangurării monumentului eroilor săceleni.

Ora 10^{1/2} Sf. Liturghie în biserica din Cernatu. Parastas pentru

pomenirea eroilor.

Ora 11. Sfințirea apei lângă monument și sfințirea lui.
Trăiască Regele, cor.

Cuvântarea reprezentantului	Astrei
”	”
”	Armatei
”	”
”	Guvernului
”	”
”	Cultul eroilor

Marș eroic cor.

Ora 1. p m. banchet la restaurantul Szabó-Satulung

După banchet vizitarea de către oaspeți a instituțiilor mai însemnate din Săcele.

Ora 9 seara, festival artistic în folosul monumentului

REGIA AUTONOMA P.T.T.

ANUNȚ

Regia Autonomă P.T.T. aduce la cunoștința publicului că a reluat serviciul pentru abonamente la ziarele și publicațiunile periodice cari apar în țară și în străinătate.

Ori cine se poate abona la ziarul pe care-l dorește adresându-se verbal sau în scris la orice oficiu poștal, oficiu autorizat sau agenție specială, plătind costul abonamentului fixat de administrația ziarului fără a se percepe vre-o altă taxă suplimentară.

Abonamentele se pot face pe un an, șase luni, trei luni, sau o lună după cum a stabilit administrația ziarului sau a publicațiunii periodice respective.

Publicul va cere funcționarului p. t. t. să-i prezinte lista ziarelor interne sau externe în cari sunt prevăzute taxele și termenele de abonament pentru fiecare ziar sau publicațiune periodică în parte.

Pentru orice abonament făcut, publicul va primi adeverință de suma plătită, în care va fi indicat și numele abonatului, titlul ziarului sau publicațiunii și perioada abonamentului.

— Anunțul de față este valabil și pentru revista „Viața Săceleană.“

I. D.

Poșta Redacției.

D-lui *A. Delamare*. Se va publica la timp. A sosit prea târziu.

D-lui *O. W.* S'au primit cele două poezii însă nu le putem publica din două motive: 1) Sunt slabe 2) Sunt anonime Fără a cunoaște și noi numele adevărat, nu putem publica nimic.

D-lui *I. P. Mercurea Ciuc*. Primit c. p. Nu avea nici o teamă. Mulțumim pentru adresa dată.

D-lui *I. Drăgoi U. S. A.* Ne face plăcere rându-rile trimise de D-ta de peste „țări și mări.“ Primit scrisoarea din Veneția.

D-lui *Nae* Acelaș răspuns ca d-lui *O. W.* Ne pare rău că „*V. S.*“ este singura revistă care v'a refuzat, însă versuri ca acestea:

Săcelele cu graiu bătrân
 Își ține vorba de român
 Și-al patriei costum
 Cu cioareci și zăbun
 Să vezi mocanii acum
 Cum joacă un brâu bătrân

Ne face să credem «că nu vom avea mult de aface împreună».

Drei *Vera R.* Se va publica într'un alt număr.

D-lui *Coban* Am primit ambele poezii. Se vor publica pe rând. De ce nu ne-ați anunțat nouă adresa?

D-lui *A. Cojocaru* Primit chitanțierul și suma de lei, 320

D-lui *I. Miuță*, Arad. Am primit poeziile. Se vor plasa. Pentru carnet de corespondent ne veți trimite două fotografii

D-lui *Cititor nou*. Da facem și reclamă cu prețurile următoare: o pagină Lei 200, o jumătate pagină 100 lei, un sfert de pagină 60 lei sau 1,20 lei cm².

Red.

Bibliografie.

S'a primit la redacție următoarele:

Cărți

Theodor Rosen: Poezii alese. Buc. 1931 (20 lei)
Dr. V. Jinga: Idealuri și realizări tinerești Cluj

Reviste

Boabe de grâu București. An. II. No. 2, 3.
Tinerimea Română. București An. XLVIII No. 8.
Scrisul nostru - Bârlad - An. III. No. 1—2.
Duminica Universului București An. I. No. 27
Unu — București An. IV. No. 35.
Făt - Frumos Suceava An. VI. No. 1.
Glasul nostru Bacău G. Văii An. I. No. I.
Vitrina Ieșană - Iași An. I. No. 1, 2.
Tribuna Coop. Ardelene An II. No. 3, 4—5
Vraja București, (Sub. Militari) An. I. No. 8, 9.
Catedra an IV. No. 9. Galați
Analele Banatului an IV. (Ian. Febr.) Timișoara
Cronicarul an I. No. 3. București
Infiripări an II. No. 2. R.-Vâlcea
Rămurele an I. No. 9. Tg.-Jiu
... ? ... an I. No. 1. București

Ziare

Tara de mâine. An. I. Cluj
Marea noastră An. V. Constanța
Ardealul An. X. Brașov
Cuvânt Moldovenesc An. VI. Chișinău
Gazeta Transilvaniei An. 93 Brașov
Tribuna An. IV. Călărași
Curierul muncii An. III. R. Vâlcea
Economistul An. I. București
Informații comerciale. An. II. Tg. Măgurele
Vuetul Oltului. An. I. R. Vâlcea
Coștiința națională An. VI. Craiova
Buciumul An. II. Bazargic
Moldova an I. Bârlad
Cuvântul liber an III. Sibiu
Restaurația Morală an. I. Brașov
Rațiunea noastră an II. Botoșani

Nu uitați a achita abonamentul

CROITORIA

Nicu Măzărescu

SATULUNG

Str. Reg. 7 Prahova

confeționează cele mai elegante costume pentru sezonul de vară.

Vizitați

CINEMATOGRAFUL

Victoria Cernatu

unde sunt programate cele mai noi filme sonore și vorbitoare

Citiți și răspândiți revista

„Viața Săceleană”

Sfaturi către Săceleni.

Pentru a vă feri de tuberculoză în primul rând nu trebuie a veni în contact cu bolnavi, deci nu închiriați casele Dv. la asemenea bolnavi.

Nu uitați căci lăcomindu-vă a câștiga bani dela acești bolnavi vă primejduiți viața care nu poate fi prețuită în bani.

„Asociația Românilor Săceleni”
București

Prețul Lei 25.

Domniei-Sale

D *Biblioteca Astra*

Brasov
Str. *Prinț Ferdinand*

Tip. Școlii Carpaților Brașov